

Jako sveže in ubrano so se glasili mešani zbori: Adamičev preprosti, narodnozaokroženi »Fantu«, istega skladatelja nežni, izraziti zbor »Kobirosica bila« in »Ptička«. Čez vse lepa je bila dr. Ant. Schwabova »Zdrava Marija«, v kateri se je kot solistka odlikovala gđ. Mila Počivalnik. Izvajanje skladbe »Zdrava Marija« je bilo — po mojem mnenju in občutku — v glasbenem oziru jedro koncerta. Ta čista, sveta glasba, polna najsrčnejše iskrenosti in nebeškega čara, nas je prešinila in objela; uživali smo jo v najidealnejšem pomenu. Največ navdušenja pa je izzvala moja »Zdravica«, karmoč preprosta skladba že starejšega datuma, ki se mi o nji ni niti sanjalo, da jo bodo kdaj izvajali na koncertu. Izvajali so jo res imenitno, zlasti ritmično tako eksaktno in ognjevitno, da je s pomembnim in ravno sedaj aktualnim dr. Prešernovim besedilom vred morala vzdramiti vsakogar, ki čuti slovensko in slovansko. Da se je potem »Zdravici« sledeči mirni, intimni zborček »Log za log se skriva« — rekel bi — utopil v prejšnjem viharnem razpoloženju občinstva, je bilo umevno.

Matični zbor je vodil g. koncertni vodja, ravnatelj Matej Hubad s priznano izkušnostjo in rutino. —

In še eno besedo o besedilih. To mi bo pač vsakdo pritrnil, da je besedilo pri petju tudi važen del, in da vzgojiteljem ne more in ne sme biti vseeno, kaj dado mladini v roke. In pri matičnem pevskem zboru, zlasti pri ženskem, je mladina glavni kontingent. Nekaj besedil, ki so jih pri zadnjem koncertu pele celo nedorasle deklice, pač ni bilo primernih, kaj šele vzornih.

Stanko Premrl.

Koncert Češkega kvarteta.

I. violina: Karel Hoffmann, II. violina Josip Suk, viola: Jurij Herold, čelo: Lavoslav Zelenká.

1. Dvořák, kvartet op. 96, F-dur; 2. Novák, kvartet D-dur; 3. Schubert, kvartet D-mol, op. posth.

Štirje možje — ena sama čuteča duša, le eno gorko srce, skupna živahna kri in samo ena globoka misel! V daljne, bajne dežele bi poromala duša v mislih nanje, tja pod šušteče palme, pod vroče solnce, tja v visoko džungelsko travo, tja k mesečnim poletnim nočem nipskim — še dalje — proč s sveta — do onih nebesnih sfer, kjer sedijo sirene, tja v kraljestvo sferičnih harmonij! Tam bi se ustavila in bi nam zaklicala: »Te poslušajte in posnemajte, in dosegli bodele nedosegljivo!« In mi smo že slišali ta klic! Prišel je z istim dnem k nam, ko so prišli oni; poslušali smo jih — in kako! — ter posnemati jih hočemo — pa kako? Premalo časa so bili med nami; občutili smo le, da smo nekaj doživeli, pa nismo še prav prišli na to, v čem je obstojal ta veliki vpliv. Bi li nam ne mogla biti dana prilika, da bi se še večkrat povzpeli do takih užitkov?

Poglejmo nekoliko spored!

Ant. Dvořák, kvartet op. 96, F-dur.

Izpod skrivnostno šumečega tremolanda violin se dvigne tajno, vabeče, klic resnobne viole: kot da nas opozori na to, kaj še vse pride in nas spomni, da naj poslušamo z vso dušo, sprejmemo vsak ton vase in zraven mislimo le na godbo, na nič drugega. Izpeljava celega kvarteta sicer ni bogvekaj moderna, bolj romantična, polna sladkih melodij, slavčkovih pesmi in

veselega fantovskega ukanja. Iz dna duše je privrel ta spev in v dno duše seže, globoko in neizbrisno se vtisne v spomin. Veselja in zadovoljstva poln je spomin nanj, ne razburljiv in mračen; optimistično nam kaže svojo in našo bodočo pot.

Vítězslav Novák, kvartet, D-dur.

O teoretičnih vprašanjih pač ne bomo tu govorili. — Barva celega kvarteta, ki ima, zoper običaj, le dva precej dolga dela, je malo bolj eksotična. Nenavadni melodični postopi, tuje harmonije, — temnejši kolorit — vse kaže na modernega umetnika, ki stoji sredi vsakdanjega življenjskega vrveža, na katerega vplivajo najrazličnejši vtisi, ki silijo na dan. Velika resnoba leži nad celim kvartetom, pa ne pesimizem; resnost moči in lepote je to.

Fr. Schubert, kvartet D-mol, op. posth.

Tudi ta kvartet je bolj romantičen, kakor že vsa Schubertova dela. V drugem stavku je komponist uporabil svojo prekrasno pesem o smrti in deklici, jo na najrazličnejše načine prav genijalno variiral in izpeljal. Drugače pa ta kvartet ni napravil posebnega vtisa; seveda, Schubert je bolj za salon (v romantičnem, ne sedanjem pomenu besede!); njegove kompozicije sežejo najbolj v dušo ravno onemu, ki jih igra; v veliki koncertni dvorani se poizgube mnogotere fine, katerih je ta kvartet poln.

Lucijan Škerjanc.

To in ono.

XIV. umetnostna razstava.

Srednja dvorana in štirje stranski kabineti so polni slik; katalog navaja 153 del, in sicer večinoma takih, ki so bila javnosti doslej neznana. Za čas vojske bi torej bila razstava glede svoje obsežnosti zadovoljiva. Tudi vsebinsko in oblikovno ni vojske v njej skoraj opaziti: kakor pred letom 1914. prevladujeta še vedno pokrajina in portret; le Vavpotič, ki je vojni slikar, upodablja, k čemur ga vabi poklic, a vendar ponajveč s svojega miroljubnega slikarskega stališča, in Smrekar riše vojnim bolnim razmeram svoje duhovite satire.

Kvalitativno je razstava manj zadovoljiva. Ko človeku bega oko med temi premnogimi slikami, katerih je marsikatera komaj pogleda vredna, si iz srca zaželi majhne, majcene slovenske razstave, v kateri bi bilo zbrano samo dobro in najboljšo. Tudi Jakopič mora delati kompromise. Kompromise s častitljivimi imeni, ki jih ni mogoče odbiti, z začetniki, ki kažejo nekaj rudimentov talenta in se hočejo »razviti«, z občinstvom, ki zahteva številnosti in jo bolj ceni nego dobroto. Da ni razstava boljša, je morda nekaj kriva tudi naša kritika. Slovstveni ocenjevalec je neprimerno bolj strog od umetnostnega; novejši čas, ki je začel merititi leposlovno delo z absolutnim merilom, ne za domačo rabo prirojenim, je dosegel, da si prav vsaka knjiga, če si zaželi belega dne, vendarle ne upa zmeraj na solnce. Umetnostni poročevalec pa ni dosegel, da bi si ne upala skoraj vsaka slika v razstavo. Ob času prve slovenske umetnostne razstave ga je predvsem prevzemala vesela, toda nekritična zavest, da imamo slednjč tudi Slovenci nekaj takega; ko je Dunaj naše slikarje ljubeznivo sprejel, je pač moral tudi slovenski